

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului : Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei	APARE DUMINECA Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor : Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Oamenii politici față de chestiunea morală.

Evident că războiul trecut a adus cu sine și un imens val de imoralitate care din zi în zi ia aspecte tot mai înfricoșătoare. Traim anii celui mai necivilizat antagonism, când nimeni nu pare pătruns de sentimentul moral. Interesul personal, materialismul, joacă azi rol atât de covârșitor în viața individuală, încât în fiecare zi câștigă victorii.

Vreți cinste, vreți solidaritate, vreți sinceritate, recunoștință ori morală sau atâtea soiuri de flori creștine? Nu le căutați zadarnic!

Hoție, ură, invidie, lăcomie, prostituție, alcoolism, un adevărat convoiu de mizerie și perversitate omenească, încât alte ori nu-ți vine să crezi că mai suntem creaturi ale lui Dumnezeu.

Alcoolism! Mai ales alcoolism. Te doare sufletul când vezi cum acest inamic descompune atât de ucigător familia românească, prevestind, dacă nu se vor deschide ochii și nu se vor destupa urechile, un ucigător sfârșit.

Treceți acum toamna, Vă rog, prin satele noastre, acum în epoca cazanelor și veți rămâne îngroziți.

Nu vei găsi Dumineca doi, trei oameni cari să nu miroase a alcool. Până și gingașele femei ale țăranului nostru bănațean s'au lăsat prinse în mreaja acestei patimi. Dar generația care se ridică prin satele noastre? O generație de oameni piperniciți, inapți de a intrunța și birui mâne viața, tocmai din pricina lipsei de moralitate.

Se strigă în gura mare, educație fizică, străjerie, pregătire prer Regimentară pentru tineret, pentru vigoarea lui trupească. Frumos gând; însă tocmai partea principală în ajungerea acestui ideal a fost neglijată, partea morală. Mă rog cu jumătate de oră la 2 săptămâni odată, de educație morală nu se poate spune că mâne vom avea un tineret întreg la trup și la suflet.

Oamenii politici cari s'au perindat și se perindează la cârma țării n'au ridicat până acum glas de autoritate împotriva primejdiilor ce ne amenință.

Chestiunea morală? E treaba Bisericii. Destul că se dau ordine, se țin conferințe, se fac atâtea întruniri și tot atâtea congrese, se scriu articole etc.

Atitudinea guvernelor noastre față de problema morală e mai mult decât condamnabilă.

Se trimit prin sate fel de fel de misionari politici pentru câștigarea a cât mai mulți adepți la cutare sau la cutare partid. Și pentru aceasta altă cale de cuceriri nu-i decât să se dea poporului să bea, să mănânce și să lovească. Prin urmare oamenii politici nu se gândesc decât să încurajeze tot ceace face ca poporul să degenereze și fizicește și ca morală.

În timp ce un preot săvârșește în sfântul altar jertfa cea fără de sânge, în localul primăriei se pun bazele organizației locale ale cutărui partid politic.

Pentru Dumnezeu, dar tocmai Dumineca și tocmai când se săvârșește Liturgia?

Atunci se așteaptă ca Biserica să rezolve problema morală.

Di Nicolae Cornean, iubitul nostru consilier cultural făcea mai deună zi justa constatare „că până când Statul de ieri n'a dat Bisericii nimic, această Biserică lupta așa cum putea mai bine ori mai rău pentru bunul mers al moralității în sânul fiilor ei; azi statul, — zice-se — a întins o mână de ajutor Bisericii: e drept, pentru ca cu cealaltă s'o țină de guler și să-și permită orice necuviință față de ea”.

Soluționarea chestiunii moralei nu se va putea realiza prin discursuri meșteșugite, prin frământări fără rost, prin ceva articole de ziar și pe credința nenorocită că numai Bisericii îi e rezervată soluționarea aceasta, ci printr'o atitudine și luptă comună, hotărâtă.

Este adevărat că Biserica are pe lângă misiunea ei de instituție sfințitoare și acel rol de educatoare pentru viața în deobște a societății, pentru viața statului în orice direcțiune s'ar manifesta și s'ar desfășura ea.

Dar omul politic oricare ar fi el nu trebuie să aibe convingeri și atitudini cari sunt diametral opuse ideologiei ce o urmărește Biserica. Omul politic trebuie să fie bărbatul politic serios creștin și patriot și nu politicianul superficial care strigă democrație la întruniri, fără să se intereseze cum trăesc și ce gândesc bieții oameni. În cugetul oamenilor noștri politici trebuie să pătrundă adânc convingerea că atunci când populația satelor noastre este morală și sănătoasă, crește și debitul de muncă, crește și încrederea în viitorul neamului.

Rana care nu se vindecă azi, mâne se va agrava și posibilitățile de vindecare sunt cu atât mai mici.

Cum se va putea clădi pe un prezent șubred un viitor solid?

Pr. D. V. Anuțoiu

TIMPURI NOI - SLĂBICIUNI VECHI

Tot în chestiunea Episcopilor Bănatului.

Oricum însă, odată ce Congresul național-bisericesc din București s'a pronunțat în chestiune, toți credincioșii Bisericii noastre dreptmăritoare aveau și au datoría să se supună hotărîrilor supremului for legislativ din Biserica noastră. Cu atât mai mult că hotărîrea Congresului din 1935 în chestiunea episcopiei de Timișoara putea mulțumi pe toți deopotrivă.

Dar în schimb, ce vedem că se întâmplă.

În timp ce Patriarhia română prin Consiliul central bisericesc se străduiește să se achite de mandatul primit din partea Congresului național-bisericesc de a griji ca la Timișoara *cât mai urgent să avem un episcop ortodox român*, și chemați și nechemați, mânați de ambiții deșarte și interese pur personale, caută să pună piedeci organului executiv al Congresului național-bisericesc întru îndeplinirea mandatului primit dela acel Congres.

Patriarhia română — după cât am putut afla — a încercat ca în legătură cu alcătuirea a două bugete, să obțină dela guvern luarea în buget a sumelor necesare pentru ființarea la Timișoara a unei episcopii independente. Aceasta pentru a respecta prima alternativă pusă de ho-

tărîrea Congresului național-bisericesc din Octombrie 1935. Aceea de a interveni autoritatea bisericească pe lângă guvern pentru a se lua în buget sumele necesare pentru funcționarea la Timișoara a unei episcopii independente.

Toate încercările în această direcție au rămas însă zadarnice. Guvernul n'a putut afla sumele recerute. S'au votat de atunci două bugete anuale de ale Statului, fără ca într'ânsele să se fi prevăzut sumele necesare pentru episcopia Timișorii.

Văzând această neșansă Patriarhia a încercat a doua soluție preconizată de congres: invitând prefectura județului Timiș-Torontal și Primăria municipiului Timișoara ca să ofere și depună ele sumele necesare pentru ca episcopia să poată lua ființă.

La această intervenție cele două autorități publice timișorene s'au grăbit să depună sumele promise. Era doar' vorba să se pregătească drumul venirii „șefului“ la vlădicie. Între timp însă „șeful“, scârbit de prea multă așteptare, s'a răzgândit și s'a însurat, renunțând la sprijinul „prietenilor“ în spre episcopie.

Iar înaltele autorități din metropola Bănatului, ajungând în situația de a nu mai fi nevoite să lucreze pentru „vlădicia“ șefului, s'au răzgândit și ele și au cerut să li se restituie banii depuși. Ministerul văzând că cercurile oficiale bănățene se desinteresează de problema episcopiei, s'a desinteresat și el. A restituit banii, cu toată stăruința Patriarhiei de a nu o face. Și lucrurile au rămas iar baltă.

Sibiul a fost și în acest caz diplomat. Și consecvent în atitudinea-i de decenii de a nu sprijini acțiunea pentru înfăptuirea episcopiei de Timișoara. Cu toate că în congres toți ardelenii se declaraseră pentru soluția episcopiei independente la Timișoara.

Suntem siguri noi bănățenii că dacă odată cu Patriarhia intervenia pe lângă guvern sincer, stăruitor și cu toată autoritatea și Mitropolia din Sibiu pentru luarea în buget a sumelor necesare funcționării la Timișoara a unei episcopii independente și pe urmă împotriva restituirii sumelor depuse la Minister de către oficialitatea timișoreană, episcopia noastră ar fi luat ființă.

Și scăpa Bănatul de o grijă și de frământările și agitațiile din așa zisa „graniță“, cari, speculate de politicieni, au ajuns să ne compromită din nou în toată țara.

Așa însă, din preocuparea Sibiului de a temporiza „ad calendas“ finalizarea problemei și din rivalizarea Mitropoliei cu Patriarhia tot noi, bănățenii, desbinați și compromiși, am rămas și păgubași. A câștigat în schimb Sibiul

că nu trebuie să cedeze teritoriile de despăgubire către Arad. Și Aradul, ne mai fiind constrâns să retrocedeze teritoriile din Bănat, temporal adnexate, pentru a fi înglobate la episcopia Timișorii.

În general impresia noastră, a bănățenilor, cu un oarecare trecut în viața constituțională a Bisericii noastre, este că și azi Sibiul cu Aradul ne lucră, împiedecând realizarea idealurilor noastre, spre a nu fi nevoiți să renunțe la avantajii cu care s'au prea obicinuit.

Sunt cercuri în Timișoara — cu pretenția de a fi bine informate — cari pretind a ști că Sibiul și Aradul nu vreau să admită nici o schimbare în teritoriul actual al eparhiilor respective. Ci că între Sibiu și Arad ar exista o înțelegere de a lăsa pe bănățeni să se lupte între sine până la complectă compromitere. Să se poată arăta și zice despre ei că nici ei înșiși nu știu ce vreau: unii cerând una — alții alta. Iar la urmă să se vină cu soluția adoptată mai nou la Sibiu și acceptată azi și la Arad, ca episcopul Aradului să aibe două reședințe: una reprezentativă, culturală la Timișoara și alta administrativă la Arad. Această soluție — zice-se — n'ar schimba nimic din starea de azi a eparhiilor existente, n'ar păgubi și nedreptăți pe nimeni și ar împăca — vorba din poveste — și capra și varza.

Nu știu însă cum s'ar împăca cu această soluție Aradul, cu drepturile lui istorice de localitate-reședință episcopască.

Noi timișorenii în nici un caz nu ne-am mulțumi cu un fel de episcopie, să-i zicem de sezon; de vară sau de iarnă. *Noi vrem episcopia noastră, pe orice cale, cum au cerut-o și înaintașii noștri totdeauna.*

Nu mai admitem să fim trași pe sfoară nici de Sibiu, nici de Arad, nici de Caransebeș. Nu mai înțelegem să facem pendentă realizarea visurilor noastre de capriciile de sezon: anuale, sau lunare, ale niciunuia dintre ierarhii interesați. Ne doare că trebuie să spunem adevărul și să ne strigăm durerea în vileag. Nu înțelegem însă să aprobăm apucătura, inaugurată de câțiva ani la Arad, de a nu se mai aminti nimic în titulatura acelei episcopii, de caracterul, temporal și nu definitiv, de anexate al părților bănățene. Și nu admitem ca aceste părți bănățene să se confunde cu teritoriul istoric al eparhiei Aradului. Aceste părți n'au făcut și nu vor face nici în viitor parte integrantă din eparhia Aradului. Și sfătuim pe arădani să reintroducă, și până la rezolvirea definitivă a chestiunii, termenul de „anexate” în titulatura acelei episcopii, atunci când se înșiră și „părțile din Banatul

timișan” ca păstorite de episcopul Aradului. *Nu este nici canonic, nici măcar creștinesc ca printr'o simplă eliminare a celui dureros dar mult grăitor cuvânt să se jignească sensibilitatea noastră a bănățenilor și să se inducă în evoare lumea necunoscată a împrejurărilor în cari la vremea sa s'a produs dureroasa sfășiere a teritoriului Bisericii bănățene.* Și considerăm exagerată și uzurpătoare pretenția de a se condiționa organizarea episcopiei de Timișoara de prealabila arondare compensatorie a mitropoliei ardelenice în favorul eparhiei Aradului. A sosit vremea ca dorința bănățenilor de a se deslipi aceste teritorii bănățene de eparhia Aradului să fie satisfăcută, indiferent de consimțământul arădanilor și caransebeșenilor și independent de compensațiile teritoriale ce va primi Aradul dela Sibiu. Pe această temă să se răfuească Aradul cu Sibiul, dar pe noi să nu ne mai încurce.

Și așa se știe în Bănat că acum câteva luni, când Patriarhia, văzând că cele două alternative dintâu preconizate de Congresul național-bisericesc din 1935 au eșuat, — sumele pentru episcopia Timișorii neluându-se în două bugete consecutive, iar combinația cu contribuția prefecturii și primăriei timișorene dovedindu-se nesperioasă — pentru a se achita de mandatul primit dela congres s'a oprit asupra soluției semicentenare de a muta reședința principală a episcopiei Caransebeșului la Timișoara, *tot Sibiul și cu Aradul s'au grăbit să zădărnicească soluționarea problemei.*

După știrile cari au putut pătrunde până în cercurile noastre ale laicilor, la 21 Martie cor. s'a întrunit comisiunea delegată de Consiliul central bisericesc pentru a-i face propuneri asupra modalității de a se face mutarea reședinței episcopicești dela Caransebeș la Timișoara.

Știm și aceea că delegații din Sibiu și Arad *intenționat* au lipsit dela ședința comisiei pentru a zădărnici lucrările aceleia.

Totuși comisiunea întrunindu-se la data de mai sus sub prezidenția I. P. S. Mitropolit Visarion al Bucovinei, examinând dosarul chestiunii și constatând că *toți membrii comisiei au fost din vreme convocați* pentru acea ședință, a hotărât cu *unanimitate de voturi* să propună Consiliului central bisericesc soluționarea problemei episcopiei de Timișoara pe calea mutării celei din Caransebeș. Am mai aflat apoi în cursul verii din ziare („Timpul”) că la 22 Iunie cor. într'o ședință plenară a Consiliului central bisericesc s'a adoptat cu unanimitate de voturi soluția mutării, propusă de comisiunea mai sus amintită. S'a elaborat un proiect de decret-lege prin care, cu motivare de ordin financiar, să se

legifereze această soluție. Iar acest proiect de decret-lege s'a trimis Ministerului Cultelor ca acesta, în conformitate cu dispozițiunile legii noi de organizare a Ministerului — întrucât decretul-lege ar fi fost iscălit de Majestatea Sa Regele — să ia dispozițiuni pentru arondarea teritoriului bănățean din punct de vedere bisericesc potrivit aceluia decret-lege.

A venit însă vacanța de vară. Majestatea Sa Regele lipsea din Țară. Dl ministru al cultelor tot așa. Iar Sibiul și Aradul, cum au aflat de intervenția mai susamintită a Patriarhiei pe lângă Minister — credincioși obiceiului de până aci — s'au pus pe lucru pentru zădărnicierea și de data aceasta a inițiativei Patriarhiei.

S'au trimis proteste amenințătoare la Patriarhie și Minister. S'a intervenit pe lângă dl Prim-ministru și pe lângă președintele partidului la putere. S'au pus la cale proteste din partea „graniței” și a timișorenilor. Dl Bocu a fost poftit la Călimănești unde s'a stilizat un memoriu-protest, iscălit de toți maniștii din Timiș-Torontal — deși cei mai mulți nici n'au avut când să ia cunoștință de conținutul memoriului. Ce să mai spunem de cei câțiva uniți cari — „din disciplină de partid” — au ajuns și ei să aibe cuvânt — fără să vrea — în treburile bisericii ortodoxe din Bănat.

Iar ca memoriul Bocu să nu pară prea isolat, prea de partid, Aradul a rugat frumos și oficialitatea guvernamentală din Timișoara și pe câțiva deputați sinodali dela Arad, cu domiciliul în Timișoara, gogo-cuziști și semnatari și ai memoriilor mai vechi *pentru mutare*, ca să protesteze și ei.

Și Bănatul, docil și accesibil tuturor uneltirilor de desbinare, s'a dat din nou în spectacol. Ca să rădă țara de noi.

N'am vrea să se creadă că suntem aderenți ai soluției cu mutarea. Nu. Căci am iscălit pe vremuri memoriile fiertatului episcop Grigorie contra acestei soluții.

Ne este însă rușine și ne doare, ca pe niște fii credincioși ai Bisericii noastre strămoșești, să vedem Bănatul azi din nou desbinat pe aceeași chestiune. Și pe unele din înaltele noastre cercuri bisericești luptând pe baricadele desbinării noastre, a bănățenilor, împotriva altor înalte cercuri bisericești.

Și ne pare oarecum straniu nouă, laicilor, dela cari se cere să fim și fii supuși ai stăpânirii noastre bisericești, să vedem înalte fețe bisericești luptând cu concursul nostru, al laicilor împotriva hotăririlor Sfântului Sinod din care cu toții I. I. P. P. S. S. și P. P. S. S. Lor fac parte. Și să știm că se urmărește împiedecarea

supremei noastre autorități bisericești — Patriarhia — de a se achita de mandatul primit dela Congresul național-biseric în sensul de a purta grija ca la Timișoara să avem, urgent, pe orice cale mai viabilă, episcopie ortodoxă română.

Cum să nu scadă de pe urma acestor fratricide lupte prestigiul autorității noastre bisericești în ochii noștri, ai laicilor? Cum să nu prindă în rândurile noastre teren indiferentismul față de cele bisericești? Nu toți laicii noștri intelectuali sunt în stare să distingă între sfântul Așezământ al Bisericii noastre și reprezentanții lui. În vremurile acestea de grea cumpănă pentru Biserică și de acută criză morală câți nu se vor crede îndreptățiți să-și justifice înstrăinarea de Biserică cu provocare la aceste dure-roase și îngrijorătoare stări de lucruri!

Și cum să fie bună-înțelegere și frățească dragoste și colaborare între noi laicii dacă nici căpeteniile noastre bisericești nu sunt pătrunse de iubirea ce ar trebui să ni-o inspire și nouă prin fiecare faptă a lor. Ce nădejdi de mai bine putem nutri noi, laicii pentru viitorul Bisericii noastre dacă vedem că înalții noștri stăpâni duhovnicești se lucră unul pe altul și se tratează unii pe alții și pe noi bănățenii cu ranchiună, cu inconsecvențe și trageri pe sfoară. Cum să respectăm noi, laicii hotărârile supremelor noastre foruri bisericești: ale Sfântului Sinod, ale Congresului național-bisericesc, sau ale Consiliului central bisericesc dacă vedem că înșiși Preasfințiții membrii ai acestor înalte corporațiuni sabotează și caută să zădărnicească punerea în aplicare a acelor hotărâri.

Dar mai pre sus de toate aceste resentimente și îngrijorări ce ni le trezesc în suflete prea puțin duhovniceștile îndeletniciri și procedee la cari se de dau în jurul problemei o seamă din mării noastre bisericești, pe noi pe bănățenii băștinași, atașați Bisericii noastre, ne sapă grija că, până când înălțimile lor se ceartă — și tocmai din acest motiv — pe noi pe bănățeni ne amenință primejdia desmembrării politico-administrative și în același timp bisericești a provinciei noastre. Mehedințenii vor să ne ia toată regiunea până la Poarta-orientală. De dragul Herculanelor de sigur, nu de al nostru. Iar în cartioanele Ministerului Cultelor se cutărește de multă vreme planul înființării în Oltenia, cu 1.600.000 suflete de creștini ortodoksi, a încă unui scaun episcopesc la Craiova, cu perspectiva de a deveni în scurt timp mitropolie. În acest caz vom pierde și din punct de vedere bisericesc teritoriul râvnit de vecinii din Mehedinți.

Iși dau seamă bănățenii noștri — băștinași și importați — ceice se lasă desbinați de toți interesații pe tema aceasta a episcopiei — ce s'ar alege de nădejile noastre de mai bine pentru viitorul Bisericii bănățene dacă aceste planuri oltene ar ajunge să se realizeze! Să se știe că frații noștri olteni sunt mult mai solidari decât noi întru ajungerea scopurilor lor. Frunțași politici de toate nuanțele sunt înțeleși pe această chestiune. Și să nu ne mirăm dacă vom vedea azi-mâine pe dl ministru Angelescu luptând alături de dl Potârca, dl Argetoianu, sau Mareșalul Averescu pentru mitropolia Olteniei la Craiova și ciopârțindu-ne Bănatul pentru a asigura pe seama nouăi eparhii minimul de trei județe, obicinuit în țara veche. Sau reclamând eparhia Caransebeșului ciuntită, se'nțelege, sub jurisdicția mitropoliei oltene, ca a doua sufragana. Ce va face în acest caz dl Bocu cu planurile dsale de a avea mitropolie la Timișoara? Cum ne vom prezenta în același caz, cu stăruințele noastre pe a avea la Timișoara episcopie cu teritoriul redus la acela al unui singur județ și cu un număr de credincioși sub 250.000, număr fixat de Congresele naționale din Sibiu ca minimum pentru eparhia Timișorii, cu pretenții de arhiepiscopie în viitor?

Nu socotiți, iubiți frați bănățeni, că a sosit momentul să ne ridicăm peste toate considerațiile, de orice natură — cari ne separă și dau prilejul tuturor interesaților să ne speculeze — și să ne grupăm cu toții pentru salvarea prestigiului și demnității noastre de bănățeni, iubitori de neam și țară, provincia și biserica noastră? Voiți să mai așteptăm 70 de ani până vom vedea în metropola noastră înaltul Așezământ bisericesc râvnit de înaintașii noștri? Vă convine să fim ridiculizați și arătați cu degetul ca unii cari nici în chestiuni de vitală importanță pentru provincia și Biserica lor nu se știu unii spre a obține ceea ce doresc? Vă convine să fim prezentați la centru de toții interesații și profitorii, ca unii cari nici noi nu știm ce vrem într'o chestiune care de 70 de ani frământă generațiile ce s'au perândat la conducerea vieții publice din provincia noastră?

Nu uitați dictonul, plin de înțelepciune al străbunilor noștri: „Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur“. Lăsați dihonă și ambițiile deșarte! E indiferent de al cui nume se leagă înfăptuirea acestui scump ideal bănățean. Nu e un merit să zădărnicești ceea ce vrea și poate să realizeze altul, numai ca să nu se lege de numele lui, ci de al tău. Ne poruncesc înaintașii din morminte să lăsăm toată patina și desbinarea și să ne înfrățim, cel

puțin în vederea realizării visului lor și al nostru de a avea la Timișoara cât mai curând episcopie. Să ne dovedim în primul rând noi supuși orânduirii Congresului național-bisericesc, ca prin această supunere a noastră față de hotărîrea supremului for legislativ din Biserica noastră în chestiunea ce ne preocupă să rușinăm pe toți aceia cari, deși au provocat la vremea sa acea hotărîre, azi uneltesc împotriva esecutării ei. Datorăm cu această supunere memoriei înaintașilor noștri luptători pentru același ideal. Slujim prin această supunere a noastră interesele provinciei noastre și nădejile de mai bine ce nutrim pentru viitorul Bisericii noastre bănățene. Și ne dovedim respectuoși și ascultători și față de înalta noastră stăpânire bisericească — Patriarhia — dacă nu o împiedecăm prin desbinarea noastră să se achite de mandatul primit dela Congres: *să poarte grijă ca la Timișoara să avem, cât mai urgent posibil, episcop.**)

Bisericanul bănățean

Pe marginea

Deciziei Nr. 4781, a Ministerului Cultelor referitor la secte.

În „Monitorul Oficial“ Nr. 93 din 21 Aprilie 1937, a apărut Decizia cu Nr. 4781 din 17 Aprilie 1937, a Ministerului Cultelor și Artelor cu privire la reglementarea regimului sectelor din România. Dela această Decizie s'a așteptat mult, se spera că Statul în sfârșit va pune capăt valului de destrăbălare antiromânească a tuturor intrușilor erijați în conducători religioși ai vieții noastre publice.

Din studierea atentă a acestei măsuri de stat, constatăm că ea are formă energică, în fond este plină de compromisuri, vezi că nici prin ea nu s'au luat măsurile totalitare de protejire a elementului fundamental național: *Legea românească*.

Un gânditor și om politic de deseamă spunea: „Pentru omul de stat, la noi biserica nu e numai un factor determinant al disciplinei morale, supremul temeiu deci al ordinii cetățenești, ci și un hotărîtor criteriu de naționalitate. Fără a aminti rolul bisericii dealungul veacurilor în principatele dunărene ca singurele manifestări de cultură românească, e de ajuns să ne gândim la biserica ardeleană sub zidurile căreia s'a adăpostit în cursul vremii însăși existența noastră națională“.

„Din nenorocire spiritul de reformă al oamenilor politici din Vechiul Regat care au creat România modernă, a fost lipsit de un program limpede în chestiunea bisericească. Poate educația lor îndrumată de Franța veacului al XIX, revoluționară și anti-tradiționalistă, sau poate paralizarea sufletească a clerului

*) Ținem să arătăm că nu ne identificăm cu cele susținute în cele precedente de autorul anonim al acestui articol. Le-am publicat pentru că reogîndesc o stare de spirit aproape generală în cercurile intelectualilor noștri bisericiani. Red.

ortodox, împănat de străinism sub fanarioți și puțin susceptibili pentru mișcarea națională, au eclipsat problema bisericească în judecata conducătorilor politici de atunci“.

Iată o caracteristică atât de fundamentală, care aruncă o lumină vie asupra problemei religioase care frământă viața României moderne.

Istoria ne stă mărturie, că în aceeași perioadă în care în Vechiul Regat averea mănăstirilor a fost secularizată și implicit aceste bătrâne focare de cultură națională au fost despuiate de podoabele lor și de subzistență, în Ardeal viața bisericească trece printr-o perioadă de regenerare sub marele și nemuritorul Șaguna, după criza dela 1700, devenind cel mai important factor de cultură și viață națională. Statutul Organic al bisericii transilvănene a devenit Constituția Românilor din această provincie, sub al cărui imperiu toate formele de viață națională religioasă și-au aflat cea mai sintetică protecție și mijloace de dezvoltare. Prin Statutul Organic s'a largit cadrul vieții religioase, în așa măsură că în el s'au cuprins: viața școlară, culturală, economică și politică.

În Bucovina sub dominația austriacă s'a refăcut prestigiul clerului, iar în Basarabia deși biserica despărțită de naționalitate, și-a păstrat privilegiul material.

România modernă, întregită, cuprinde în sine aceste patru forme de viață bisericească, cu toate variantele ei sociale și materiale.

S'a văzut că totuși organizația transilvăneană este cea mai ideală și în legea organică de organizare a bisericii naționale, s'au adoptat principiile statutului organic, fără însă a se imprima vieții publice românești, adecă a Statului, principiul călăuzitor al acestui statut.

În aceste împrejurări de incertitudine apar *sectele*.

Tot ceace a rămas din viața plină de superstiții a Rusiei, apoi aberațiile religioase din putrega Austrie îmbogățită cu seducțiile infeste ale românilor ardeleni din America, s'a asezat pe pământul ospitalier al României.

A venit Legea Cultelor cu creația ei: libertatea de credință și cult care în mod ciudat a protejat toate aceste curente, străine de ființa noastră etnică tradiționalistă.

Atâta libertate asigură regimul cultelor cum nu s'a legiferat nici unde în vreun stat național din Europa. Era deci firesc că la noi să se sălășuiască toți intrușii și aventurierii atacând cu toată furia așezământul fundamental al neamului: *Biserica*.

Explicația principală, cauzătoarea unei totale lipse de măsuri de stat s'a dat prin arătarea mentalității politice și politicianiste, care a guvernat destinele statului. Al doilea motiv este psihologia poporului după războiul mondial.

Trecute în revistă, toate guvernele României, cu toată legislația lor; află mai puțină tendință de organizare a vieții publice, dar tot atât de multă politică electorală. Această stare de lucruri a diformat structura fundamentală românească și a subminat ideea de autoritate. Să ne amintim de anii 1920—1921, când pericolul comunist era pe punctul să acapareze viața publică.

Mijloacele de represiune ale statului au fost însă unilaterale; ele aveau menirea de a-l salva politiceste, fără ca să se fie continuat cu vreo lege de protecție a etnicului național.

În asemenea împrejurări trebuie să dai dreptate d-lui N. Crainic care a constatat, că oficialitatea noastră este mai mult ateistă și că este fericită a nu se pune problema religioasă spre rezolvire.

*

Prin această prizmă este a se vedea și judeca Decizia No. 4781 a Ministerului Cultelor.

Decizia sus zisă **anulează** toate autorizațiile de funcționare a asociațiilor și grupărilor sectare, din țară, iar prin articolul III reglementează, sub același principiu, drepturile câștigate prin deciziile anterioare, cerând forme nouă, fără o conduită clară și precisă a intereselor statului național.

Articolul III. vorbește despre *asociații*, la a căror înființare se cer *100 capi de familie*.

Articolul VIII. autorizează înființarea *fiiliilor* pe comune, cu condiția să aibă „*cel puțin 50 de credincioși*“.

Fiindcă prin articolul II. se **anulează** toate autorizațiile de funcționare de până acum, articolul VIII. prin aliniatele 1, 2, 3, 4 prevede certificatele și condițiunile necesare pentru obținerea noilor autorizații.

Certificatele comunale sunt următoarele:

1. despre numărul membrilor, fără minorii sub 18 ani.
2. că dispun de local propriu.
3. că „localul destinat casei de rugăciune se găsește la *depărtare suficientă* și **nu pe aceeași stradă** cu locașurile de rugăciune ale altor culte, pentru a se evita orice manifestații ostile reciproce“.
4. că au cimitir comunal.

De remarcat în articolul VIII. sunt aliniatul 1 și 3.

La aliniatul 1 se specifică calitatea membrilor, din care minorii sub 18 ani, *nu se consideră* între cei 50 credincioși solicitanți ai înființării filiei; iar aliniatul 3 reglementează locul casei de adunări, care *nu poate fi pe aceeași stradă* cu alte case de rugăciuni, în *speță cu Biserica*.

Acestea sunt singurele măsuri plauzibile pentru reglementarea sectelor.

Referitor la circulația „predicatorilor“ aproape nimic nou.

Decizia cere ca certificatele comunale prevăzute de articolul VIII. să fie, sub aspre sancțiuni, redactate de Primării în conformitate cu *starea reală*.

Termenul aplicării acestei Deciziuni este dela 6 luni dela publicarea în „Monitorul Oficial“, adecă la 21 Octomvrie 1937.

Ven. Consiliul Eparhial, cu ord. No. 3449 B. ex 1937, a atras atențiunea preoției asupra aplicării acesteia.

Remarc, că deși se apropie termenul dat, totuși la Primăriile comunale, sectarii nu au făcut nici un demers pentru câștigarea certificatelor prevăzute de articolul VIII. ceace înseamnă:

1. sau că sectarii ignorează această dispoziție de stat, sau

2. că între timp să fi făcut pe „sus“ undeva vreun compromis, sub presiunea politică internaționalistă.

La tot cazul preoții sunt obligați a fi atenți, întrucât dacă nu s'au cerut certificatele prevăzute, se **anulează** autorizația de funcționare ale caselor de adunări, iar emiterea certificatelor ireale atrag sancțiuni grave.

Desigur că preoțimea trebuie să fie atentă la aplicarea acestei Deciziuni, întrucât servește — la caz de strictă aplicare — interese naționale în primul rând.

Pr. Traian Constantin

ȘTIRI

Ziua nașterii M. Sale Regelui. Suveranul nostru a împlinit ieri vârsta de 44 ani. Țara întreagă a sărbătorit pe iubitul ei Rege care de aproape opt ani se găsește neconținut la cârma de întărire și sporire în bine a poporului Său. În biserica noastră catedrală din Caransebeș s'a făcut, în asistența P. S. Părinte Episcop Vasile, o slujbă de mulțumită, oficiată de patru preoți. Au fost de față autoritățile civile și cele militare, elevii școalelor din oraș. Preotul Isaia Suru într-o avântată pornire a vorbit despre virtuțile marelui nostru Rege, care, în ducerea la capăt a operei ce și-a propus, nu cunoaște odihnă și răgaz.

Sfințirea bisericii din Obreja. Duminica trecută Prea Sfințitul Părinte Episcop a târnosit biserica din Obreja, complex renovată. Am avut bucuria și aci să vedem alături de organele noastre, pe parlamentarii din județ și pe capii administrației, cari au ajutat mult pe preotul nostru Martin Rădoiu să-și vadă împodobită biserica satului său.

Desvelirea monumentului Horia, Cloșca și Crișan. În Alba-Iulia atâtor epizoade istorice din trecutul nostru sbuciumat s'a desvelit joi în 14 Octomvrie — ziua Cuvioasei Paraschiva — uriașul monument, ridicat întru amintirea eroilor martiri Horia, Cloșca și Crișan. La solemnitățile de mari proporții a luat parte însuși M. S. Regele Carol II, I. P. S. Patriarh Miron, I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. S. nostru episcop Vasile împreună cu Prea Sfințiii noștri episcopi din Transilvania. Cu acest prilej s'au desfășurat festivități potrivite cu semnificația aceluia monument. A luat parte Guvernul Țării, d-l General Gamelin, șeful marelui Stat Major Francez, iar din țară o mulțime de peste 100.000 de pelerini.

Salariile pe luna Septemvrie se ridică zilele acestea dela Stat și se vor lichida la Cassă în orele de oficiu. Cazurile de moarte obvenite, au reclamat reținerile ce s'au făcut.

Pentru Muzeul eparhial s'au donat 14 icoane vechi dela biserica din Clopodia. Tot părintele Miron Băleanu de acolo a dat și câteva monete vechi de bronz. Mulțumirile noastre!

Atragem atenția On. preoțimi asupra Deciziei 4781, privitor la secte, comentată într'un articol din corpul folii.

CONCURS.

În baza Ordinului Ven. Cons. Eparhial B/1937, Consiliul parohial ort. rom. din comuna Șipet Județul Timiș-Torontal escrie concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei II. de clasa II-a din Șipet protopopiatul Buziaș, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” din Caransebeș.

Beneficii:

1) Sesiunea a II-a parohială constatătoare din 33 jug. pământ, după care alesul preot va plăti dările.

2) Stola parohială uzitată.

3) Birul nu se mai dă.

4) Casa parohială cu toate dependențele.

Se menționează că văd. răposatului preot Toma Porumb, are dreptul la folosirea Casei parohiale timp de 6 luni, precum și la jumătate din stole și sesiune timp de 1 (un) an, Conform Regulamentului pentru parohii.

Doritorii de a ocupa acest post vor înainta petițiune adresată consiliului parohial din Șipet, Prea On-Oficiu Protopresbiterial din Buziaș, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, dar nici de cum în ziua alegerii.

Recurenții vor avea și încuviințarea Prea Sfințitului Episcop Diecezan.

Șipet din ședința Consiliului parohial ținută la 8 Septemvrie 1937.

Pr. **Liviu Surleașiu**

preș. cons. par.

Nicolae Zâmcea

notar.

În conțelegere cu Oficiul Protopresbiterar.

Nr. 5209 B ex 1937.

Acest concurs se publică cu aceea că — în baza aliniatului ultim al §-lui 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza deciziei consistorial ddo 3 Martie 1934 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B, ridicat și la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protocolar 33 ex. 1914, precum și avându-se în vedere deciziunea Consistorului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută la 11 Septemvrie 1937.

Episcopul diecezan:

† **VASILE**

Judecătoria rurală Teregova inst. c. f.

Nr. 1634/1937 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritorul Clement și Rozina Stoichina domiciliat în Luncavița, contra urmăritului Ion Fiat domiciliat în Luncavița No. 3, la cererea urmăritorilor Judecătoria ordonă:

Licitatiunea execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX din 1881, asupra imobilelor resp. a porțiunii din imobilele înscrise în c. f. a comunei Luncavița din circumscripția Judecătoriei Teregova anume: Pag. 877 f. n. top. Intravilan de 40 stp. 1/2 B. 1 în valoare de lei 30. Pentru încasarea creanței de 38.655 Lei capital, interese de 7% dela 2 Ianuarie 1937, spese de proces și de executare de 1695 lei fixate până acum, spese de 856 lei fixate acum pentru cererea de licitațiune;

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii, pe ziua de 4 luna Noemvrie anul 1937 ora 14 în casa comunală a comunei Luncavița.

În baza art. 150 legea LX din 1881 condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute cu preț mai mic de 75% din prețul strigării. (art. XLI 1908).

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție 10% din

prețul de strigare în numerar ori se predea aceluiași delegat chitanța de depozitarea judecătorească prealabilă a garanției; și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 LX. din 1881 art. 21 XLI 1908).

Teregova la 9 luna August 1937.

Jud. s. s. **A. Gheorghiu** s. s. **I. Bica** dir. c. f.

Pentru conformitate: **I. Bica** dir. c. f.

Judecătoria rurală Teregova instanța c. f.

No. 1632/1937 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de următorul Nicolae Bidiviu dom. în Crușovăț contra următorului Iancu Radulescu dom. în Crușovăț, la cererea următorului Judecătoria ordonă:

Licitatiunea execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX din 1881, asupra imobilelor resp. a porțiunii din imobilele înscrise în c. f. a comunei Crușovăț din circumscripția judecătoreșii Teregova anume:

Pag. 96/189 intravilan de 121 stj. p. întreg B. 7 de 1/18 parte în val. de lei 100. Pag. 96/189 Nr. top. 632 Preodu de 100 stj. p. B. 7 în val. de lei 40. Pag. 96/189 Nr. top. 447 Zăvoi de 150 stj. p. B. 7 în val. de lei 25. Pag. 96/189 Nr. top. 512 Diel de 267 stj. p. B. 7 în val. de lei 50. Pag. 96/189 Ortslage de 155 B. 7 în val. de lei 100. Pag. 96/189 Nr. top. 344 Cuibu Vulturului 1000 stj. p. B. 7 în val. de lei 150. Pag. 824 Nr. top. 344 Cuibu Vulturului 1 jug. B. 4 1/18 în val. de lei 150. Pag. 830 Poiana Lată 710 stj. p. B. 4 1/18 în val. de lei 75. Pagina 886 Padina Sacă 2 jug. B. 4 1/18 în val. de lei 200. Pentru încasarea creanței de 15.925 lei, capital, interese de 3% dela 7 Aprilie 1934, spese de proces și de executare de 6009 lei, fixate până acum, spese de 560 lei fixate acum pentru cererea de licitațiune;

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **9 luna Noembrie anul 1937, ora 10** în casa comunală a comunei Crușovăț.

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic de 75% din prețul strigării. (art. 26 XLI 1908).

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoreșc drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar ori să predea aceluiaș delegat chitanță de depozitare judecătorească prealabilă a garanției; și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 Legea LX din 1881, și art. 21 XLI 1908).

Teregova, la 7 August 1937.

ss. **A. Gheorghiu** judecător ss. **I. Bica** director c. f.

Pentru conformitate **Ioan Bica** director c. f.

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 1539/1937 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de următorul Trica Zărie dom. în Cârpa contra următorului Novac Neagoe, acum Novac Toma No. 131 dom. în Cârpa, la cererea următorului Judecătoria ordonă licitațiunea

execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX din 1881, asupra 1/5 parte din imobilul înscris în c. f. a comunei Cârpa (din circumscripția Judecătoreșii mixte Caransebeș) Nr. coalei c. f. 279 No. de ord. A. I. 1—2 No. top. 239 casa No. 131 cu curte în Intravilan 81 stp. No. top. 240 Grădină în Intravilan 66 stp. prețul de strigare 5000 lei; 2/10 parte din imobilul cuprins în coala c. f. No. 281 a comunei Cârpa, No. de ord. A. I. 1—3 No. top. 2103 fânaț în Rovina 1029 stp. No. top. 2104/1 Arabil în Rovina 821 stp. No. top. 2104/2 Arabil în Rovina 580 stp., prețul de strigare 3000 lei; No. de ord. A. II. 1—2 No. top. 2271 Clădiri în Ogașul Valea Boului 46 stp. No. top. 2272 Grădină în Ogașul Valea Boului 2 jug. 170 stp., prețul de strigare 5000 lei; No. de ord. A+1 No. top. 620 Arătură în Șesu Mare 873 stp. prețul de strigare 500 lei; No. de ord. A+2 No. top. 1052 Arătură în Luncă 856 stp., prețul de strigare 500 lei; No. de ord. A+4 No. top. 2013/1 Arătură în Rovina 957 stp., prețul de strigare 500 lei; No. de ord. A+5 No. top. 2036/ fânați în Rovina 877 stp., prețul de strigare 500 lei; Pentru încasarea creanței de 9402 lei capital, interese legale dela 25 Noembrie 1936, spese de proces și de executare de 5700 lei, fixate până acum, spese de 635 lei fixate acum pentru cererea de licitație.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii **pe ziua de 18 Noembrie 1937, ora 10 la casa comunală a comunei Cârpa.**

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic de cât 75% din prețul strigării (art. 26 XLI 1908).

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoreșc, drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauțiune, socotite pe cursul fixat în art. 42 LX. 1881, ori să predea aceluiaș delegat chitanța de depozitare judecătorească, prealabilă a garanției și, să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170, legea LX. din 1881, art. 21 XLI. 1908)

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare, este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitație, care se va continua fără amânare.

Caransebeș, 11 August 1937.

Leo Pető s. s. judecător. **D. Lăzărel** ss. dir. c. f.

Pentru conformitate: **D. Lăzărel** dir. c. f.

AVIZ

Aduc la cunoștința tuturor creditorilor dlui Ioan Bâlc comerciant în Caransebeș — că la data de 1 Noembrie 1937 preiau prăvălia Dlui. — Deci până la această dată rog pe toți cei interesați a se prezenta pentru încasare.

După această dată nu recunosc nici un fel de pretențiune.

Cu stimă,

Constantin Dragotă

